

SJABBAT SJALOM

Sjabbat Weekblad voor Nederland

Jaargang VII, Nr. 252

Parasjat Choekat

2 Tamoez 5768
4/5 juli 2008

Overzicht parasjat Choekat (Bamidbar 19:1-22:1)

De wetten van de *para adoema* — de rode koe — worden beschreven. Deze wetten van rituele reiniging zijn van toepassing wanneer iemand in aanraking komt met een dode. Na bijna 40 jaar in de woestijn, sterft Miriam en wordt begraven in Kadesj. De mensen klagen dat zij het water zijn kwijt geraakt, dat zij tot nu toe op wonderbaarlijke wijze kregen dankzij de verdiensten van Miriams rechtvaardigheid. Aharon en Mosjé bidden voor het welzijn van het volk. Hasjem draagt hen op om het volk te verzamelen bij Merivá en vervolgens tegen een bepaald rotsblok te spreken, zodat daar water uit zal voortkomen. Bedroefd door het gebrek aan vertrouwen van het volk, slaat Mosjé op de rots, in plaats van er tegen te spreken. Zodoende faalt hij in het tonen van een publieke demonstratie van Hasjems meesterschap over de wereld, hetgeen wel het resultaat was geweest als Mosjé tegen de rots gesproken had en alleen daardoor de rots water had voortgebracht. Daarom deelt Hasjem aan Mosjé en Aharon mee dat zij het volk niet het Land zullen binnenbrengen. De Israëlieten hervatten hun rondreizen; omdat de koning van Edom, een afstameling van Esav, hun de doortocht door zijn land weigert, kunnen zij niet de kortste route naar Erets Jisraël nemen. Wanneer zij Har Hor (de berg Hor) bereiken, sterft Aharon en zijn zoon Elazar wordt bekleed met de waardigheid en verantwoordelijkheid van de Hoge Priester. Aharon was bij iedereen geliefd, en het hele volk rouwt 30 dagen om hem. De Israëlieten voeren strijd met Sichon de Amoriet, die liever met hun vecht dan hun doortocht door zijn land te verlenen. Het resultaat is, dat de Israëlieten het land veroveren dat Sichon daarvóór had veroverd op de Amonieten op de oostelijke oever van de rivier de Jordaan.

Door Ohr Somayach in Jeruzalem, Israël
©1998 Ohr Somayach International - Alle rechten voorbehouden

Haftara Choekat (Sjoftiem 11:1-33)

Jiftach was de eerste zoon van Gilad. Zijn moeder was een *zona*, een vrouw van twijfelachtig gedrag. Daarna trouwt zijn vader met een meer gedistingeerde vrouw en als zijn vader overlijdt gooien de zonen van deze tweede vrouw Jiftach het huis uit. Jiftach wordt beroepssoldaat buiten Erets Jisraël. Dan worden de Joden aangevallen door de Amonieten en de ouderen van Gilad vragen Jiftach om hun leider te zijn. Jiftach gaat ermee akkoord en vraagt Hasjem om Diens steun. Jiftach tracht een vreedzame regeling te treffen met de koning van Amon, maar de regeling wordt verworpen. Jiftach zweert om het eerste dat bij zijn terugkeer uit zijn huis hem tegemoet komt, te offeren, als hij als overwinnaar uit de strijd komt. Jiftach haalt een overweldigende overwinning. Hier eindigt de Haftara.

Maar Hasjem was boos op Jiftach, die een gedachtenloze eed had gezworen en zijn dochter kwam het eerst het huis uit. En opnieuw maakte Jiftach een ernstige fout: getrouw aan zijn eed, maar onbekend met de halacha, die dit ten strengste verbiedt, offerde hij haar, zijn enige kind, in de veronderstelling dat hij zijn eed aan Hasjem gestand moest houden.

Het verband met de parasja: In de parasja vragen de Israëlieten doorgang door Edom, maar de koning van Edom weigert en de Israëlieten trekken om Edom heen. In de Haftara doet Jiftach precies hetzelfde.

„En heel het Huis Israël weende dertig dagen om Aharon” (20:29)

Bij het overlijden van Mosjé schrijft Tora dat „Bnei Jisraël” om hem weende, niet „heel het Huis Israël,” zoals er staat over Aharon. *Peninei Tora* verklaart dat toen Mosjé overleed, sommigen dachten dat zij misschien iets van de monarchie zouden erven. Mara toen Aharon overleed, wist iedereen dat de zoon van de Kohen Gadol de volgende in lijn was. Daarom treurden zij allemaal.

Een nieuwe vertaling van het eerste hoofdstuk van Choekat met Rasji

19. ¹En Hasjem sprak tot Mosjé en Aharon als volgt: ²Dit is een wet van de Tora, die Hasjem gebiedt, als volgt: spreek tot de Israëlieten, dat zij voor jou een volkomen rode koe nemen, zonder gebrek en waarop geen juk gelegd is. ³En je zult haar geven aan El'azar de kohen, en men zal haar naar buiten de legerplaats voeren, en haar voor hem slachten. ⁴Dan zal El'azar, de kohen, met zijn vinger van haar bloed nemen, en van haar bloed zeven maal spatten in de richting van de voorzijde van de tent der samenkomst. ⁵De koe zal dan worden verbrand in zijn aanwezigheid; haar huid en haar vlees en haar bloed zal men met haar mest verbranden. ⁶Dan zal de kohen cederhout en hysop nemen en karmozijnkleurige wol en dat midden in de brand van de koe werpen. ⁷Daarna zal de kohen zijn kleren wassen en zijn lichaam in water baden en pas dan mag hij weer in het legerkamp komen, maar de kohen zal onrein zijn tot de avond. ⁸Degene die haar verbrandt, zal zijn kleren wassen in water en zijn lichaam baden in water en hij zal onrein zijn tot de avond. ⁹Een ritueel rein persoon zal de as van de koe verzamelen en buiten de legerplaats op een ritueel reine plaats leggen; en de gemeente der Israëlieten zullen het in bewaring houden als bespattingswater, het dient om de zonde weg te nemen. ¹⁰En degene die de as van de koe verzamelt, moet zijn kleren wassen en hij zal onrein zijn tot de avond. Het zal voor de Israëlieten en voor de vreemdeling die in hun midden verblijft, een eeuwige wet zijn. ¹¹Wie het lijk van welke mens dan ook aanraakt, zal zeven dagen onrein zijn. ¹²Hij zal zich hiermee reinigen op de derde dag en de zevende dag, dan zal hij rein zijn. Maar wanneer hij zich niet reinigt op de derde dag en de zevende dag, dan zal hij niet rein worden. ¹³Ieder die het lijk aanraakt van een menselijke ziel die gestorven is, en zich niet laat reinigen, die verontreinigt de Woning van Hasjem en die persoon zal uit Israël worden uitgeroeid; omdat het bespattingswater niet op hem gesprengd is, zal hij onrein zijn, zijn onreinheid blijft op hem. ¹⁴Dit is de wet: wanneer een mens sterft in een tent, dan zal alles wat in de tent komt en alles wat in de tent is, zeven dagen onrein zijn. ¹⁵En elk open vaatwerk, waarop geen deksel bevestigd is, is onrein. ¹⁶En ieder die op een open veld een door het zwaard gesneuvelde of een dode of menselijke beenderen of een graf aanraakt, zal zeven dagen onrein zijn.

Rasji

19. 2. Dit is een wet van de Tora – Omdat Satan en de volkeren van de wereld Israël beledigen, door te zeggen: „Wat betekent dit gebod en wat is de reden daarvan?“, daarom wordt het hier een wet genoemd, [d.w.z.:] het is een besluit van Mij, jij hebt geen recht daarover na te denken. [D.w.z. je hebt geen recht op grond van je eigen oordeel te beslissen of het juist is of niet. Ik beoordeel dat.]

Dat zij voor jou nemen – Eeuwig zal zij op jouw naam genoemd worden [men zal n.l. zeggen]: de koe, die Mosjé geofferd heeft in de woestijn.

Rood, zonder gebrek – zij moet volmaakt rood zijn, zodat zij, wanneer er twee zwarte haren aan zijn, onbruikbaar is.

3. El'azar – Het voorschrift is voor de plaatsvervanger [van de Hogepriester (Ond.).]

Naar buiten de legerplaats – Buiten de drie legerafdelingen.

En haar voor hem slachten – Een niet-priester slacht en El'azar ziet toe.

4. In de richting van de voorzijde van de tent der samenkomst – [In latere generaties, wanneer deze rite zou worden uitgevoerd buiten de Tempel in Jeruzalem] stond men ten oosten van Jeruzalem en zag juist de ingang van het Heiligdom tijdens de spating van het bloed.

7. In het legerkamp – Naar de legerplaats van de G-ddelijke Aanwezigheid [het Heiligdom met het voorhof] want geen onrein persoon werd buiten twee legerafdelingen gezonden, behalve iemand die een vloeïng had gehad, iemand die een zaadlozing had gehad of iemand die getroffen was door *tsara'at*. [Daarom wordt hij toegelaten tot het legerkamp vanwaar hij verbannen was. (zie *Pes. 67a*)]

En de kohen zal onrein zijn tot de avond – Men moet de volgorde van de woorden van het vers omdraaien en lezen: *Hij zal onrein zijn tot de avond en dan mag hij het kamp binnenkomen*.

9. Hij zal het buiten de legerplaats leggen – Men verdeelde het in drie delen: één deel legde men op de Olijfberg, één deel werd verdeeld onder de 24 wachtdiensten van de priesters en één deel legde men in de *cheil* – een afgebakende ruimte

rondom de Tempel. Het deel voor de priester-wachtdiensten was buiten het voorhof, zodat de inwoners van de steden die buiten Jeruzalem gelegen waren, daarvan gebruik konden maken als zij zich reinigen moesten. Het gedeelte dat op de Olijfberg lag, was bestemd voor de Hogepriesters, om zich te heiligen voor de behandeling van andere rode koeien. [D.w.z. om de kohen die in de toekomst de dienst met de Rode Koe zou doen, te reinigen (*Bertinoro*) of om het te mengen met de as van toekomstige Rode Koeien.] En het gedeelte dat in de *cheil* gelegd werd, werd daar bewaard overeenkomstig het bevel van dit vers, zoals er gezegd is: „En de gemeente der Israëlieten zullen het in bewaring houden.”

Als bespattingswater – Water om mee te spatten.

Om de zonde weg te nemen – Een uitdrukking voor: *ontzondigen*, naar de eenvoudige betekenis ervan. Maar volgens de halachische verklaring ervan wordt het *chataaf* genoemd, om aan te duiden dat het gelijk staat aan heilige offers in die zin, dat het verboden is om er enig genot van te hebben.

12. Hij zal zich hiermee reinigen – Met deze as.

13. Het lijk van een menselijke ziel – Om de ziel van een dier uit te sluiten, want diens verontreiniging heeft geen bespating nodig. Een andere verklaring: Met de ziel wordt een vierde [*log*] bloed bedoeld [de minimum hoeveelheid waar het leven van afhangt].

Die verontreinigt de woning van Hasjem – Wanneer hij het voorhof binnengaat, zelfs nadat hij gebed heeft.

Zijn onreinheid blijft op hem – Ondanks dat hij zich gebed heeft.

14. Alles wat in de tent komt – Terwijl de dode zich daar bevindt.

15. En elk open vaatwerk – Tora heeft het hier over een aardenwerken voorwerp, dat geen onreinheid aanneemt aan de buitenkant ervan, maar alleen van binnen. Vandaar dat als de stop niet goed rondom de opening vast zit, het onrein wordt, maar als de sluiting eraan vast zit, dan blijft het rein (*Choellien25a*).

16. Op een open veld – Onze Geleerden verklaren dat hierbij de boven- en zijplanken van de kist zijn inbegrepen (*Sifré*,

¹⁷Men neemt ten behoeve van de onreine van het stof van het verbrande zondoffer, en met doet daar, in een stuk vaatwerk, levend water bij. ¹⁸Dan zal een rein persoon hysop nemen en dat in water dopen en op de tent spatten en op al de voorwerpen en mensen die daar waren en op datgene wat een been of een gesneuvelde of een lijk of een graf heeft aangeraakt. ¹⁹De reine zal op de onreine spatten op de derde en op de zevende dag; en als hij hem op de zevende dag gereinigd heeft, dan zal hij zijn kleren wassen en zich baden in water en dan zal hij 's avonds rein zijn. ²⁰Wanneer iemand onrein is en zich niet laat reinigen, die persoon zal uitgeroeid worden uit de gemeente, want het Heiligdom van Hasjem verontreinigt hij, het bespattingswater is niet op hem gesprenkeld, hij is onrein. ²¹Het zal voor hen een eeuwige wet zijn, en wie het bespattingswater spat, die moet zijn kleren wassen; en wie het bespattingswater aanraakt, zal onrein zijn tot de avond. ²²En alles wat de onreine aanraakt, zal onrein worden en degene die [hem] aanraakt zal onrein zijn tot de avond.

Rasji

Choellien 72a). Maar de eenvoudige betekenis ervan is, dat in het open veld, waar geen tent is, een lijk verontreinigt door aanraking.

19. Als hij hem op de zevende dag gereinigd heeft – D.w.z. op de laatste dag van de reiniging [hetgeen ook een latere dag dan de zevende mag zijn].

20. Wanneer iemand onrein is – Wanneer hier *Mikdasj* – Heiligdom – gezegd wordt [het vers zegt: „Het Heiligdom van Hasjem verontreinigt hij” (dat is het *Mikdasj*, de Tempel in Jeruzalem)], waarom wordt er dan [in vers 13] *Misjkan* – Woning – gezegd [„Hij verontreinigt het *Misjkan* (de woning, in de woestijn)”? Het antwoord staat in traktaat Sjawoe'ot 16b: [Onze Geleerden antwoorden daar dat als er alleen *Misjkan* gestaan had, dan zou men kunnen denken dat die persoon alleen gestraft wordt met uitroeiing als hij het *Misjkan* in een staat van onreinheid betreedt, want het *Misjkan* was ingewijd met zalvingsolie, maar als hij de Tempel binnengaat terwijl hij onrein is, dan wordt hij niet gestraft, omdat de Tempel niet gezalfd werd met zalvingsolie bij de inwijding. En als er alleen maar *Mikdasj* – Heiligdom – had gestaan, hetgeen op de Tempel betrekking heeft, dan had men kunnen denken dat alleen iemand die onrein de Tempel betreedt, met uitroeiing gestraft wordt, omdat de heiligheid daarvan blijvend is, maar dat wie onrein het *Misjkan* betreedt, niet gestraft wordt, omdat de heiligheid daarvan maar tijdelijk was. Daarom zijn beide nodig.]

21. Wie het bespattingswater spat – Onze Rabbijnen hebben gezegd dat wie spat, rein is, maar dit vers komt ons leren dat degene die het bespattingswater draagt, onrein wordt met een zo zware onreinheid, dat zelfs de kleren die hij aanheeft, verontreinigd worden, iets wat niet het geval is bij degene die het bespattingswater alleen maar aanraakt. En de reden dat het woord *mazè* – de spatter – gebruikt wordt, is om ons te leren dat het water niet verontreinigt, tenzij er voldoende water is om te spatten [Nidda 9a].

22. En alles wat de onreine aanraakt – D.w.z. degene die verontreinigd was door aanraking van een dode, maakt alles wat hij aanraakt, onrein.

En degene die aanraakt – D.w.z., ieder die de onreine, die door een dode verontreinigd werd, aanraakt, **zal onrein zijn tot de avond**. Hiervan leren we dat een dode de *avi avot hatoema* – [lett.: de vader van de vaders] de hoofdbron van onreinheid is, terwijl degene die de dode heeft aangeraakt [of ermee onder één dak is geweest, of hem gedragen heeft] de *av hatoema* – de vader van de onreinheid – is en dat hij andere mensen bij aanraking verontreinigt. Dit is de verklaring van deze afdeling volgens de eenvoudige betekenis ervan en de wetten die daaruit voortvloeien. Maar ik heb een agadische verklaring overgeno-

men uit het commentaar [op vers 2 tot 9 hierboven] van R. Mosjé Hadarsjan, als volgt:

[Vers 2] Dat zij voor jou nemen – Van hun eigen bezittingen; net zoals zij hun eigen gouden neusringen hebben genomen voor het gouden kalf, zo zullen zij deze koe brengen van hun eigen bezittingen als een verzoening.

Een rode koe – Dit kan vergeleken worden met de zoon van een dienstmeid, die het paleis van de koning bevuild heeft. Nu zegt men: „Laat zijn moeder komen en de vuiligheid opruimen.” Zo ook hier: laat de koe boete doen voor haar kalf.

Rood – Dat is de kleur van de zonde (zie *Jesjajahoe* 1:18).

Volkomen – Omdat Israël volmaakt was, maar [door het gouden kalf] gebrekkig werd. Laat nu deze volmaakte [rode koe] komen en verzoening voor hen doen, zodat zij weer volmaakt worden.

Waarop geen juk gelegd is – Zoals zij van zichzelf het juk van de Hemel hadden afgeworpen.

[Vers 3:] Aan El'azar de kohén – Zoals zij zich verzameld hadden tegen Aharon, die kohén was, om het kalf te maken, maar omdat Aharon het kalf gemaakt had, werd deze dienst [van de Rode Koe] niet door hem verricht [maar door El'azar], want een aanklager kan geen verdediger worden [in dezelfde zaak].

[Vers 5:] De koe zal dan worden verbrand – Zoals het kalf werd verbrand.

[Vers 6:] cederhout, hysop en karmozijnkleurige wol – Deze drie dingen corresponderen met de drieduizend man die gevallen zijn ten gevolge van de zonde van het gouden kalf. De Ceder is de hoogste van alle bomen en de hysop is de laagste van allen. Dit symboliseert dat degene die hooggeplaatst is en die trots is en zondigt, zich moet verlagen als een hysop of een worm [want de karmozijnrode verfstof komt uit een worm (zie *Rasji* op *Jesjajahoe* 1:18)], en dan zal hij verzoening krijgen.

[Vers 9:] In bewaring – Evenals de misdaad van het kalf bewaard is voor het nageslacht voor bestraffing, en er geen straf bestaat, waarbij niet tevens gestraft wordt voor de zonde van het gouden kalf, zoals er gezegd is [*Sjemot* 32:34]: „En op de dag waarop Ik straffen zal [voor de zonden op die dag begaan], zal ik hen [ook] straffen voor hun zonden [van het gouden kalf].” Net zoals het kalf allen die daarbij betrokken waren, verontreinigde, zo maakt de [rode] koe ieder onrein die daarbij betrokken is. En net zoals zij gereinigd werden door de as [van het verbrande gouden kalf], zoals er geschreven staat [*Sjemot* 32:20]: „Hierop nam hij het kalf, dat zij gemaakt hadden, en verbrandde het in het vuur en maalde het fijn en strooide het op het oppervlak van het water en gaf het de Israëlieten te drinken,” zo ook: „zal men ten behoeve van de onreine van het stof van het verbrande zondoffer nemen” [vers 17 hier].

Inzicht in de parasja

Waar een wil is, is een waarom

Door Rabbi Yossi Goldman

Waarom vinden sommige mensen bevrediging in het Jodendom terwijl anderen er niets van willen weten? Waarom is geloof opwindend voor sommigen en irrelevant voor anderen, een bron van vreugde voor de één en een absolute last voor de ander? De ene man kan niet naar zijn werk gaan zonder dat hij eerst zijn *tefillien* gelegd heeft, en de ander heeft zijn *tefillien* niet gezien sinds zijn *bar mitswa* 40 jaar geleden? Deze vrouw kan niet wachten om naar sjoel te gaan en de ander kan niet wachten om uit sjoel te kunnen gaan. Waarom?

Deze week lezen we over de ultieme mitswa van geloof: de Rode Koe. Het is een statutair gebod waarvan de reden nog steeds een mysterie blijft. Ik moet toegeven, dat het nemen van de as van een verbrande rode koe om dat met wat water op een spiritueel onrein mens te spatten, om hem daarmee spiritueel te reinigen, inderdaad verbijsterend is.

Volgens de Midrasj beloofde de Almachtige aan Mosjé dat Hij de geheimen van deze mitswa aan hem zou onthullen, maar alleen als Mosjé het gebod eerst als een G-ddelijk decreet zou accepteren. Wanneer hij het eerst vol vertrouwen zou aannemen, dan zou daarna rationeel begrip volgen.

De waarheid is dat er antwoorden zijn op bijna iedere vraag die de mensen hebben over Jodendom. Intelligentie sceptici die ik ontmoet, zijn vaak verbaasd dat hetgeen zij allang hadden afgeschreven als een leeg ritueel, in werkelijkheid een diepzinnige filosofische betekenis blijkt te hebben, rijk aan symboliek. Maar de scepticus moet wel bereid zijn te luisteren. Je kunt de meest welsprekende, intellectuele verklaring horen, maar wanneer je niet mentaal bereid bent te accepteren, dat luisteren misschien in feite een waardevolle oefening is, dan is de kans groot dat je niet onder de indruk zult zijn. Alleen wanneer we ophouden ons te verzetten en accepteren dat er een inherente geldigheid is, dan blijkt Jodendom in eens zeer zinvol te zijn.

Het is een psychologisch feit dat we *kunnen* begrijpen wat we serieus *willen* begrijpen. Maar als er een onderwerp is dat ons niet interesseert, dan lopen we regelrecht in een mentale blokkade. De zesde Lubavitcher Rebbe, Rabbi Josef Jitschak Schneerson, zegt dat dit verklaart waarom sommige zeer schrandere zakenmensen in een Talmoed-klas kunnen zitten, terwijl zij worstelen om de basisprincipes van rabbijnse redenering te bevatten. Hoe komt het dat dezelfde persoon die schitterende plannen kan uitdenken in de directiekamer, de rechtlijnige logica van de Talmoedklas niet kan volgen? Het antwoord, zegt de Rebbe, is dat deze zakenman in werkelijkheid niet geïnteresseerd is in het onderwerp. Maar als het maar half zo belangrijk voor hem was als geld maken, dan zou hij het wel tot *Rosj Jesjiva* kunnen schoppen!

En zo, op dezelfde manier als waarop G-d aan Mosjé vertelde dat hij de betekenis van de Rode Koe zou begrijpen, maar alleen als hij het in eerste instantie zou accepteren, zo ook geldt dat vandaag iemand die serieus Jodendom wil begrijpen, kan slagen, maar alleen als hij bereid is het product eerst te kopen.

Toen ik nog op de *jesjiva* leerde, ging ik altijd naar de jaarlijkse bijeenkomsten van Chabad voor universiteits studenten. Die werden georganiseerd om Joodse studenten kennis te laten maken met een Sjabbat. Daar werden lezingen gegeven door leidinggevende Rabbijnen en godsdienstige academici. Eens schreeuwde een jongeman terug naar de spreker: „Hoe kunt u verwachten dat ik *tefillien* leg als ik zelfs niet in G-d geloof!?” De spreker antwoordde kalm: „Doe eerst de *tefillien* om en ik beloof je dat je zult zien dat je in werkelijkheid wel in G-d gelooft.”

We hebben allemaal een G-ddelijk geloof in ons. Het moet alleen onthuld worden. Hoe onlogisch het ook schijnt, wanneer we beginnen met een mitswa te doen, ontdekken we dat ons geloof snel volgt en begint de bloeien. Het is keer op keer waar gebleken. Wanneer we niet geïnteresseerd zijn, zal geen antwoord goed genoeg zijn. Wanneer we serieus op zoek zijn naar de waarheid en als we objectief zijn, dan zijn er vele en betekenisvolle antwoorden.

MISJNA VAN DE WEEK

Berachot Hoofdstuk 8

Misjna 3

De school van Sjammai zegt: men veegt zijn handen af aan een doekje en legt dat dan op tafel. Maar *Beit Hilleel* zegt: op het kussen.

Aantekeningen

Men veegt zijn handen af aan een doekje: Als men voor de maaltijd zijn handen gewassen heeft, dan legt men het doekje op de tafel en daar veegt men voortdurend zijn handen aan af tijdens de maaltijd, van de vettingheid e.d. van het gekookte voedsel. En men legt het niet op het kussen waarop men zit, want dat is door de rabbijnen verboden, want misschien is het kussen onrein in de eerste graad, doordat een eerste graad onrein iemand erop is gaan zitten, bijv. iemand die in aanraking was geweest met een dode, of een vrouw na de bevalling. En water van de handen maakt de handdoek vochtig door het afdrogen en dat vocht, wanneer het het kussen aanraakt, wordt onrein in de eerste graad, want vloeistoffen worden altijd onrein in de eerste graad, onafhankelijk van de graad van onreinheid van het voorwerp waarmee het in aanraking gekomen is en waarvan het de onreinheid heeft overgenomen. En wanneer men tijdens de maaltijd zijn handen aan het doekje afveegt, worden zijn handen daar onrein van. Maar er is geen reden om te verbieden het op de tafel te leggen, want het is door de rabbijnen verboden gebruik te maken van een tafel die onrein is in de tweede graad (RAV). [Want als daar *troema* op gelegd zou worden, zou die *troema* onrein worden in de derde graad en het is verboden om *troema* onrein te maken, want zulke *troema* moet verbrand worden. Daarom hebben de rabbijnen verboden zo'n tweede graads onreine tafel te gebruiken en dus kan men zonder zorgen zijn handdoek of servet daarop leggen].

Maar *Beit Hilleel* is van mening dat het is toegestaan van een onreine tafel gebruik te maken, omdat die een tweede graad van onreinheid heeft. [De *Kohaniem*, de enigen die *troema* eten, zijn in het algemeen meer geleerd en meer zorgvuldig dan de rest van het volk, en zij zullen er zorgvuldig voor oppassen geen *troema* op een onreine tafel te leggen. Daarom was er geen noodzaak voor de rabbijnen om het gebruik van een onreine tafel te verbieden (*Tosfot Jom Tov*)]. Daarom moet men de handdoek niet op tafel leggen, opdat de onreine tafel het vocht in de handdoek niet onrein in de eerste graad maakt en dit vocht maakt weer het voedsel onrein als het in contact komt met het onreine vocht van de handdoek. Maar wanneer men de handdoek op het kussen legt waarop men zit, dan valt er niets te vrezen, want hoogstens worden de handen er onrein door [in de tweede graad, en dat was het probleem van *Beit Sjammai*], maar het is beter dat de handen onrein worden dan het voedsel op tafel, want er is geen basis hiervoor in Tora, want Tora schrijft geen *netilat jadajiem* voor *choelien* voor [gewoon voedsel, zonder speciale heiligheid, in tegenstelling tot b.v. *troema* of vlees afkomstig van een offerdier] en de handen maken het voedsel niet onrein met een onreinheid die zijn basis vindt in Tora. Want alleen iets dat onrein is in de eerste graad kan iets anders volgens Tora onrein maken in de tweede graad (RAV). [En Tora kent geen overdracht van een tweede graad onreinheid naar een derde graad onreinheid. Dat is alleen door de Rabbijnen ingesteld als een beschermende maatregel. En hoewel *Beit Hilleel* evenveel belang hechtte aan *netilat jadajiem* voor het eten van *choelien*, om te voorkomen dat men *troema* zou eten met onreine handen, is het niet verboden om *choelien* te eten met handen die onrein zijn geworden na *netilat jadajiem*. En het risico dat *Kohaniem* met dergelijke handen hun *troema* eten is klein, want zij zijn veel zorgvuldiger dan de gewone mensen].

„Dit is de wet betreffende een mens die sterft in een tent” (19:14)

Er wordt verteld dat HaRav Bunim van Peshishcha *zl.* voordat hij deze wereld verliet, zij vrouw bij zich riep en haar verzocht niet te huilen. Hij legde haar uit dat het hele leven van een mens een voorbereiding op zijn dood is. Dit is de boodschap van het vers: „Dit is de wet” – men moet leren – „betreffende een mens die sterft in een tent” – wanneer de tijd van de dood gekomen is, dan moet men weten hoe men rustig moet sterven, om zijn Schepper te ontmoeten.

UIT DE TALMOED

EROEVEN 13a

Het verschil dat één letter kan uitmaken

Toen Rabbi Meïr bij Rabbi Jisjmaël kwam om Tora te leren, vroeg Rabbi Jisjmaël hem: „Wat is je beroep, mijn zoon?”

„Ik ben schrijver,” antwoordde Rabbi Meïr.

„Wees zeer zorgvuldig in je werk, mijn zoon,” waarschuwde Rabbi Jisjmaël, „want jouw beroep is een Hemels beroep. Wanneer je zelfs maar één letter van een *sefer Tora* die je schrijft, weglaat, of er maar één letter aan toe voegt, dan zou je de wereld vernietigen.”

Rasji geeft voorbeelden van hoe de toevoeging of weglating van een enkele letter tot blasfemie of tot een heidense lezing van Tora kan leiden. Tosafot echter noemt alleen voorbeelden van toevoegingen, niet van weglatingen.

Maharsja verklaart dat alleen bij toevoeging van een letter er de noodzaak bestaat om te wijzen op het gevaar dat dit voor de wereld kan betekenen, omdat dit tot een heidense lezing kan aanleiding geven. Als er echter een letter wordt weggelaten is het duidelijk dat er gevaar bestaat, zelfs als die weglating niet de betekenis van het woord verandert. Dit is omdat onze traditie zegt dat de letters van de Tora de heilige Namen van Hasjem vormen op een manier zoals zij eruit zagen vóór de schepping van de wereld, als zwart vuur op wit vuur. Deze letters werden door de Schepper gebruikt om Zijn wereld te scheppen, en het is door hen dat Hij de wereld in stand houdt. De weglating van zelfs maar één letter van deze instandhoudende kracht is daarom een gevaar voor het voortbestaan van de wereld.

Zonder te verwijzen naar onze Gemara, weidde de grote Bijbel- en Talmoedgeleerde Rabbi Mosjé ben Nachman (Ramban), die enkele eeuwen vóór de Maharsja leefde, uit over ditzelfde idee, in zijn inleiding tot zijn commentaar op de Choemasj. Hij gebruikt dit idee van de letters, die de Namen vormen, om te verklaren waarom een *sefer Tora* onbruikbaar wordt, wanneer er één letter meer of minder in staat dan de voorgeschreven tekst, zelfs als die letter ons begrip of de ware betekenis van het woord in het gehele niet beïnvloed. (Bijvoorbeeld, het woord *otam* komt negen-en-dertig keer in de Tora voor met de letter *wav* erin. Hoewel het woord precies hetzelfde gelezen wordt zonder *wav* wegens onze traditie van vocalisering, disqualificeert de weglating van die letter de Tora-rol. Hetzelfde geldt als men een *wav* toevoegt, waar de voorgeschreven tekst dat niet voorschrijft.)

Het zwart op witte vuur van de Tora vóór de schepping staat het toe om de letters te lezen in combinaties die de heilige Namen vormen, of als woorden die de mitswot vormen, waarmee wij vertrouwd zijn. Hasjem gaf Mosjé de Tora om die op te schrijven op deze laatste manier en Hij instrueerde hem mondeling hoe deze zelfde letters gelezen kunnen worden in combinaties die de Namen vormen. Met de G-ddelijke energie die in deze letters zit opgesloten, kan niet gespeeld worden door daar een letter aan toe te voegen of uit weg te laten en een dergelijke fout kan ernstige gevolgen hebben voor zowel het *sefer Tora* als het hele universum.